

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ καθηγητή Γ.Π. ΝΑΚΟΥ.....	xiii
ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ	xv
ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ	xvii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	xix

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Η ADOPTIO, ΑΛΛΩΣ DATIO IN ADOPTIONEM

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΪΚΗ - ΠΡΟΚΛΑΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

I. ΟΙ ΑΠΩΤΕΡΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΗΣ ADOPTIO	1
1. <i>Aulus Gellius</i> και Γάιος	1
2. Η ερμηνεία της Δέλτου IV.2	5
II. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	17
1. Η διαδικασία της απόσβεσης της <i>patria potestas</i>	17
2. Η θέση του «πωλούμενου <i>filius</i> »	22
3. Ο <i>in mancipio accipiens</i> - «αγοραστής» ως <i>fiduciarius</i>	24
III. ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ: Η VINDICATIO FILII ΚΑΙ Η ADDICTIO MAGISTRATUS	30
1. Η διαδικασία της <i>in iure cessio</i> ενώπιον του δικάζοντος αρμόδιου άρχοντα	30
2. Το αντικείμενο της «μεταβίβασης» διά της <i>in iure cessio</i>	32
3. Η φύση της <i>addictio</i>	35
4. Η αρμοδιότητα «καθ' ύλην» και η δικονομική διαδικασία.....	37
IV. ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΚΩΛΥΜΑΤΑ: ADOPTIO NATURAM IMITATUR	43
1. Οι δυνάμενοι να υιοθετήσουν	46
1α. Ο υιοθετών <i>sui iuris</i> και το κώλυμα των υπεξουσίων <i>alieni iuris</i>	48
1β. Το κώλυμα του φύλου	50

2. Η <i>maior aetas</i> του υιοθετούντος και η διαφορά ηλικίας μεταξύ αυτού και του υιοθετούμενου	55
3. Η φυσική ικανότητα προς τεκνοποιία	58
4. Η απαγόρευση της «εκ νέου υιοθεσίας»	65
5. Η απαγόρευση υιοθεσίας «υπό προθεσμία»	66
6. Οι περαιτέρω περιορισμοί της ελευθερίας προς υιοθεσία με βάση ειδικότερες νομοθετικές ρυθμίσεις	67
7. Συνδρομή προϋποθέσεων στο πρόσωπο του θετού τέκνου	68
7α. Η συναίνεση του θετού τέκνου	70
7β. Το θετό τέκνο <i>in locum nepotis</i>	73
V. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	76
1. Η είσοδος στη θετή οικογένεια και η εξίσωση του θετού τέκνου προς φυσικό	77
2. Η θέση του θετού τέκνου υπό τη νέα <i>patria potestas</i> και οι ειδικότερες συνέπειες στην προσωπική του κατάσταση	83
2α. Η ονοματοδοσία του θετού τέκνου.....	84
2β. Η πρόσκτηση της <i>dignitas</i> του θετού πατέρα	86
2γ. Η κατοικία του θετού τέκνου	88
2δ. Η υπαγωγή του θετού τέκνου στο <i>ius occidendi ex iure patris</i> του θετού πατέρα	89
2ε. Η υπαγωγή της θυγατέρας στο <i>ius occidendi ex lege Iulia de adulteriis coercendis</i> του θετού πατέρα	93
3. Οι δημιουργούμενοι συγγενικοί δεσμοί της <i>agnatio</i> και της <i>cognatio</i> με τη θετή οικογένεια.....	97
4. Τα κωλύματα γάμου	102
5. Τα αποτελέσματα της υιοθεσίας στο πεδίο του κληρονομικού δικαίου	114
5α. Οι περί <i>hereditas</i> ρυθμίσεις του αυστηρού <i>ius civile</i>	115
αα) Η <i>hereditas</i> στους κόλπους της θετής οικογένειας	116
αβ) Η <i>hereditas</i> στους κόλπους της φυσικής οικογένειας.....	122
5β. Οι περί <i>bonorum possessio</i> ρυθμίσεις του <i>ius praetorium</i>	123
βα) Η <i>bonorum possessio sine tabulis</i> και <i>contra tabulas</i> στα πλαίσια της θετής οικογένειας	123
ββ) Η <i>bonorum possessio sine tabulis</i> και <i>contra tabulas</i> στα πλαίσια της φυσικής οικογένειας	126
βγ) Η υποχρέωση συνεισφοράς της κτηθείσας περιουσίας και της προίκας (<i>collatio bonorum</i> και <i>collatio dotis</i>).....	137

βδ) Τα κληρονομικά δικαιώματα του <i>adoptatus</i> που χειρα- φετήθηκε από τον υιοθετήσαντα	141
5γ. Οι ρυθμίσεις του <i>ius novum</i> της περιόδου της Αυτοκρατορίας	147
γα) οι ρυθμίσεις του <i>ius novum</i> στα πλαίσια της θετής οικογένειας	147
γβ) Οι ρυθμίσεις του <i>ius novum</i> στα πλαίσια της φυσικής οικογένειας	151
5δ. Η μέμψη άστοργης διαθήκης (<i>querella inofficiosi testamenti</i>)....	153
6. Η απαγόρευση διεξαγωγής δίκης (<i>in ius vocare</i>) εναντίον του θετού πατέρα.....	162
7. Τα αποτελέσματα της υιοθεσίας στις περιουσιακές σχέσεις του θετού τέκνου.....	165
VI. Η ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	174
VII. ΟΙ ΑΠΟΣΒΕΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	178
VIII. ΟΙ ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΟΙ ΔΙΑ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΕΙΣ	180
1. Υιοθεσίες <i>fraudis causa factae</i>	182
2. Η υιοθεσία με σκοπό την εσωτερική ανακατάταξη της οικογένειας προς αναδιαμόρφωση της σειράς της εξ αδιαθέτου κληρονομικής διαδοχής	189
3. Οι «πολιτικές» υιοθεσίες	193
4. Η υιοθεσία του επί θυγατρί γαμβρού (<i>adoptio generi</i>).....	195
5. Η υιοθεσία των <i>liberi naturales</i>	197
IX. ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ: Η SUSCEPTIO FILIORUM	203

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΕΙΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

I. ΟΙ ΕΠΕΛΘΟΥΣΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΣΤΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΑΜΕΣΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΔΟΡΤΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΚΛΑΣΙΚΗ – ΠΡΟΪΟΥΣΤΙΝΙΑΝΕΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ.....	213
1. Οι μεταβολές στο πεδίο του συναλλακτικού δικαίου.....	218
2. Οι μεταβολές στο πεδίο του οικογενειακού δικαίου και ιδιαίτερα στο θεσμό της <i>patria potestas</i>	226

2α. Το ειδικότερο περιεχόμενο της μετακλασικής <i>patria potestas</i> ..	227
2β. Η έναντι της <i>patria potestas</i> σταδιακή επικράτηση των <i>iura sanguinis</i>	236
II. ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΪΟΥΣΤΙΝΙΑΝΕΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟ: ΟΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ	238
III. Η ΝΕΑ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΩΣ <i>NATURAE SIMILITUDO</i> ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ <i>ADFILIATIO</i>	249
IV. ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΑΙΓΥΠΤΟ: ΟΙ ΠΑΠΥΡΟΙ ΤΟΥ Δ' ΑΙΩΝΑ μ.Χ.	256
1. Η μαρτυρία του παπύρου <i>P.Oxy. IX, 1206</i>	256
1α. Τα συμπράττοντα μέρη	258
1β. Το περιεχόμενο της πράξης υιοθεσίας	263
1γ. Η νομική φύση της υιοθεσίας	265
2. Η μαρτυρία του παπύρου <i>P.Lips. 28</i>	270
2α. Τα συμπράττοντα μέρη	272
2β. Το περιεχόμενο της πράξης υιοθεσίας	274
2γ. Η νομική φύση της υιοθεσίας	275
3. Παπυρική υιοθεσία και <i>adoptio</i>	279
4. Η ρήτρα <i>ἐπερωτηθείς ὡμολόγησα</i> και το απόσπασμα <i>D. 45.1.132</i> (Paulus 15 Qu aest.)	284

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ

I. Η RATIO ΤΗΣ ΘΕΣΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ	293
II. ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΤΗΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	303
1. Η μη πλήρης ή ατελής υιοθεσία (<i>adoptio minus plena</i>)	306
2. Η πλήρης υιοθεσία (<i>adoptio plena</i>)	310
3. Η αμφιλεγόμενη περίπτωση της παρ. 4 της <i>constitutio</i> C. 8.47(48).10	315
4. Η <i>datio in adoptionem</i> εκ μέρους του <i>plene adoptans</i> θετού πατέρα	322

III. Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΝΟΜΙΚΗ ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΕΙΑΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	324
IV. ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΕΙΑΣ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ	329
1. Τα αποτελέσματα της υιοθεσίας έναντι της φυσικής οικογένειας. 329	
1α. Ειδικότερες παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων της <i>adoptio plena</i>	330
1β. Ειδικότερες παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων της <i>adoptio minus plena</i>	334
2. Τα αποτελέσματα της υιοθεσίας έναντι της θετής οικογένειας	336
2α. Ειδικότερες παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων της <i>adoptio plena</i>	336
2β. Ειδικότερες παρατηρήσεις επί των αποτελεσμάτων της <i>adoptio minus plena</i>	337
V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	341
SUMMARY	343
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	345
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ	365
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΗΓΩΝ	383